Almanackan är tryckt i Vasa i november 2010 vid Waasa Graphics Oy

Aanacko 2011

med bilder från det gamla Malax

Almanackan är utgiven av Malax museiförening r.f. och Lions Club Malax Årgång 16.

Idyllisk vy från Åminne 1960. Vägen leder ner till fiskbryggan, som byggdes 1960 av John och Lennart Engman, Evert Nordman, Ivar Laine och John Udd. Ån muddrades 1959–1960 av Fant & Co, Solf Gräv & Schakt och Nordins. Alla båthus, utom två, har vass- eller halmtak. Båtarna är förtöjda framför båthusen. John Udds hus är nybyggt. På andra sidan Lillån syns bönehuset Salem med vedlider, längst uppe till höger Laines hus och till vänster Kåpar Jannes. – Flygbild, okänd fotograf. Malax museiförening; skanning 2005 från Marcus Laines bild.

Aanacko 2011

Almanackan 2011, med bilder och texter från det gamla (primär-) Malax, är den sextonde i ordningen som utges av Malax museiförening och Lions Club Malax. Bilder och texter torde ge lärdomar och eftertankar inför framtiden.

Förutom svartvita månadsbilder presenteras varje månad en bild eller föremål som museiföreningen fått som donation 2010 eller tidigare. Alla föremål har ett likvärdigt kulturellt egenvärde. Föreningen har idag över 21 000 föremål som belyser kulturarvet i Malax.

Redaktionen tackar för bilder och bildförslag som gjorts för almanackan. Alla föreslagna bilder ryms inte med i årets *Aanacko,* men de kan bli aktuella under kommande år.

Ett Gott År 2011 tillönskas alla! Tack till annonsörerna för gott stöd! Inkomna medel går till välgörande ändamål i Lions Clubs regi och till museiföreningens kulturverksamhet.

Lions Club Malax
Malax museiförening

Ansvariga utgivare: Malax museiförening rf och Lions Club Malax rf. *Almanackans innehåll och utformning:* Karl-Gustav Dahlsten, Britt-Helen Flemming, Siri Hagback (bildtexter), Kent Herrgård, Martin Smedback och Göran Strömfors (layout).

Aanacko-bilderna 2010

Här några rättelser/kompletterande uppgifter till bilderna i *Aanacko 2010*:

På sidan **Och skidan den slinter ...** är det Inger Blomback (inte Blomkvist) som är med i skidbilden. Barnen i stora bilden på sidan **... i sommarens soliga dagar!** bör vara följande fr.v.: stora pojkarna bakom är Lars Nyqvist och Håkan Jäntti, Hedvig Nyqvist (med mössa), Sven-Olof Jäntti och stora flickan Kristina Nyqvist. Framför Lars står Mikael Nyqvist och med kortbyxor Lars-Göran Jäntti.

Bröllopsbilden i juni: Sofia Stoor och Beata Stor byter plats.

Viaspojkarna i maj: Det har varit livlig diskussion om den som håller i tidningen är Johannes Malmberg eller Johannes Geberg, ”Erkas Hannes”. Troligen är det Erkas Hannes som håller i tidningen.

Juli 2007 (obs årtalet!): Guldine Grägg har meddelat om bilden att det är Arvid Wallin, gift med Helga, född Brännudd, som kör båten förbi Åminne såg. Familjen bodde i Johanneshov, Stockholm, och båten hette *M/s Mariana.* Sonen Bengt tror att bilden är tagen 1959. De besökte Malax två gånger med båten. Ena gången fanns en cykel fastspänd ovanpå kajutan. Arvid Wallin var rikssvensk.

Vid lottdragningen mellan alla uppgiftslämnare gynnade lotten Elma Dahlsten, Guldine Grägg och John Gullholm. De får en gratis *Aanacko 2011*.

Aanacko-bilderna 2011

Meddela nya uppgifter om månadsbilderna till: Malax museiförening/Siri Hagback, Viasvägen 91, 66140 Övermalax, (06) 3654344; email: siri.hagback@pp.inet.fi Bland uppgiftslämnare utlottas tre exemplar av *Aanacko 2012!*

Bilden ovan: prästgården, prästgårdsfähuset och museiföreningens kvarn, *Åddas kvääne* eller *Langfäschkvääne.* Foto 22 oktober 2010: Göran Strömfors

Klockaren och kommunalmannen Gustaf Adolf Nessler

Klockaren var under äldre tid en synnerligen betrodd man i församlingen. Ursprungligen var klockarens uppgift, som namnet anger, att sköta ringningen och klämtningen i kyrkklockorna vid dödsfall i församlingen samt vid olika förrättningar i kyrkan. Med tiden blev klockarens uppgifter allt fler och hans arbetsbörda allt större. Klockaren skulle assistera prästen vid dop, bröllop och begravningar, leda kyrkosången och i många fall också ha hand om barnundervisningen i socknen. Klockaren var näst prästen församlingens främsta tjänare.

Kyrkolagen av år 1686 angav krav på klockaren, hans arbetsuppgifter och kvalifikationer: ”Han skal vara ärlig, trogen och flitig, Boklärd, och kunna sjunga och skrifva, så att han ther uti kan undervisa Församlingens ungdom. Han skal ock vara Kyrckan trogen, och kyrckoherden och Församlingen lydig, sörja för ringningen och klämtningen, på behörige tider ställa timklockorna, samt taga alt thet i noga ackt och förvar, som honom i händer antvardas och förtros.” [1]

Klockaren skulle förr i tiden också kunna betjäna församlingens medlemmar med åderlåtning och ha kunskap och färdighet i vaccination.

Lagen av år 1686 kände endast till två icke-prästerliga tjänster inom kyrkan, nämligen klockaren och organisten. Det var endast i större församlingar som skilda klockar- och organisttjänster inrättades.

Klockaren Gustaf Adolf Nessler.
Medaljen som hänger på hans bröst är Finska Hushållningssällskapets stora silvermedalj som Nessler fick år1865.

(Originalbilden finns i Malax församlingsarkiv)

I 1869 års kyrkolag delades klockarens uppgifter i musikuppgifter, undervisningsuppgifter och kyrkvaktmästargöromål. Jämsides med klockar- och organisttjänsterna omnämns i den här kyrkolagen en tredje musiktjänst i församlingen, nämligen kantorstjänsten. År 1939 ersattes benämningen klockare med kantor.

Den som sökte en organisttjänst skulle ha kännedom om orgelns konstruktion, stämning och skötsel. Dessutom måste han med orgelns hjälp kunna pålitligt leda den offentliga kyrkosången efter noter.[2]

En av de många skickliga klockare, som verkat i Malax och som på många sätt arbetat för ortens bästa, är Gustaf Adolf Nessler. Han valdes till klockare i Malax församling år 1850 och tjänstgjorde i församlingen i över fyrtio år. Redan vid tjugotvå års ålder verkade Nessler som klockare i Kronoby. Därefter var han klockare i Oravais innan han valdes till klockare i Malax.

Nessler var på sin tid en av Österbottens flitigaste jordbrukare och erhöll 1865 Finska Hushållningssällskapets stora silvermedalj.[3]

”Han var skicklig i allt som hörde till klockaretjänsten och även i övrigt en synnerligen driftig man, som på många områden verkade till ortens fromma”, skriver Johannes Klockars.[4]

Gustaf Adolf Nessler föddes i Mustasaari (Korsholm) den 30 mars 1824. Han var son till glasmakaren Johan Petter Nessler på Grönviks glasbruk och dennes hustru Stina Maja, född Söderberg.

Gustaf Adolf Nessler gifte sig den 13 oktober 1843 med Eva Stina Gabrielsdotter Loo, född 26 juni 1819 i Mustasaari (Korsholm). Efter Eva Stinas död, den 4 mars 1891, gifte Gustaf Adolf om sig den 27 december 1891 med Brita Maria Mattsdotter Finnilä. Hon var född den 1 september 1854 i Kronoby.

År 1862 åtog sig Nessler att hålla skola på tre ställen i församlingen, fyrtio dagar på varje plats, och dessutom åtog han sig att hålla söndagsskola.

Gustaf Adolf Nessler valdes till den första ordföranden i kommunalstämman i Malax när denna kommunala styrelseform år 1869 efterträdde den tidigare institutionen sockenstämman. Jonas Staf valdes samtidigt till kommunalnämndens ordförande. Nessler kvarstod som ordförande i kommunalstämman i tolv år (1869–1880).

Den 11 augusti 1879 tecknade Gustaf Adolf Nessler ett arrendekontrakt med kvarnägarna Johan Israelsson Mattlar, Jonas Isaksson Bränn, Jonas Johansson Broman med flera om ”femtio års besittningsrätt till qvarnställe och ett derpå uppfördt qvarnhus” vid Långforsen.[5] Den gamla husbehovskvarnen, som Nessler arrenderade och gjorde om till en tullkvarn med två par stenar, var belägen på södra sidan om Långforsen mittemot den nuvarande Långfors kvarn.

Klockaren Gustaf Adolf Nessler och hans första hustru Eva Kristina, född Loo, är begravd på Malax kyrkogård.

Nessler deltog också i arbetet med att bilda en folkskola i Malax under slutet av 1870-talet. När Malax första folkskola, Köpings folkskola, började sin verksamhet år 1881 i Daniel Malms gård i Köpingsgränden blev Nessler en av medlemmarna i skolans direktion.[6] Han verkade också för öppnande av det första lånebiblioteket i Malax.

Ännu år 1904 vid fyllda 80 år ljöd för sista gången den åldrige klockarens stämma i Malax kyrka.[7]

Gustaf Nessler dog i Malax 1907. Han är begravd på Malax kyrkogård tillsammans med sin första hustru Eva Kristina.

Håkan Genberg
(text och bilder)

[1] Kyrkolagen år 1686, cap 24 § 31, 32
[2] Kyrkolagen år 1869, § 264.
[3] Minnesruna i tidningen *Syd-Österbotten.* Tisdagen den 31 december 1907
[4] Klockars J. *Första boken om Malax,* Vasa 1961, sid 210 ff.
[5] ”Guvernörens i Wasa län utslag i anledning af Klockaren Gustaf Adolf Nesslers ansökning om tillstånd att i den så kallade Långforsen i Malax å inom Mattlars skattehemmans egoområde i Malax socken få anlägga en tullkvarn med två par stenar. Gifvet i Wasa läns landskansli den 28 oktober 1880.” Vasa landsarkiv.
[6] *Malax skolväsende 100 år* 1881–1981, s. 9 ff. Redaktör Bengt Broo. Vasa 1981
[7] Minnesruna i tidningen *Syd-Österbotten* tisdagen den 31 december 1907

Gustaf Adolf Nesslers familj:

Gustaf Adolf Nessler. Född 30 mars 1824 i Mustasaari. Död 27 dec 1907 i Malax. Gift 1: o den 13 oktober 1843 med ***Eva Kristina Gabrielsdotter Loo.*** Född 26 juni 1819 i Mustasaari. Död 4 mars1891 i Malax.
Gift 2: o den 27 dec 1891 i Malax med ***Brita Maria Mattsdotter Finnilä.*** Född 1 sep 1854 i Kronoby.

Barn i första kullen:

1. Gustaf Adolf Gustafsson Nessler. Född 16 feb 1844 i Iskmo, Mustasaari. Död som barn.
2. Gustaf Adolf Gustafsson Nessler. Född 6 sep 1845 i Jungsund, Mustasaari. Död i Tyrvis 11 mars 1884. Han var vid sin död provinsiallläkare i Tyrvis. Vid grundande av den första folkskolan 1881 i Malax bidrog han med en penninggåva till sin forna hemsocken Malax.[8]
3. Johan Wilhelm Gustafsson Nessler. Född 31 jan 1848 i Kronoby. Död 4 april 1910 i Nykarleby. Gift 20 mars 1880 med ***Mathilda Elise Westerstråhle.*** Född 11 okt 1849. Död 10 feb 1931 i Nykarleby.

Wilhelm Nessler var också klockare och kantor och lika driftig som sin far Gustaf i Malax. Wilhelm kom till Nykarleby som kantor i förra hälften av 1870-talet. Han var klockare i Nykarleby församling 1872–1910. Hans verksamhetsiver och praktiska läggning drev Wilhelm Nessler in på företag av olika art. Sålunda startade han ett tryckeri och var också ensam ägare till den för Nykarleby, Jakobstad och Gamlakarleby samt kringliggande landsbygd avsedda tidningen *Österbottniska Posten* i Nykarleby som trycktes på hans tryckeri och utkom med sitt första nummer år 1884. Hans *filfabrik* för omhuggning av filar var synnerligen uppskattad av fackmän. I början av 1900-talet startade han en *spikfabrik,* och det bör icke glömmas att det var Wilhelm Nessler som införde *elektrisk belysning* i Nykarleby. Nessler arrenderade stadskvarnen vid Nykarleby älv och år 1903 inrättade han stadens första elektricitetsverk i kvarnen – ”en dynamomaskin för frambringande av elektrisk belysning å gator och torg”. Elföretaget var hans egen affär, tills staden efter hans död övertog anläggningen. Utom allt detta var han även *verkmästare i metallslöjd* vid Nykarleby seminarium från år 1879. [9] [10]

4. Maria Sofia Gustafsdotter Nessler. Född 25 dec 1849 i Kronoby. Gift 3 aug 1873 med folkskoleläraren Kaarle Kunelius (sedermera folkskoleinspektör). Familjen var bosatt i Nykarleby.
5. Carl Fredrik Gustafsson Nessler. Född 8 feb 1852 i Kronoby. Död 15 maj 1922 i Sitka, Alaska.
6. Josef Gustafsson Nessler. Född 15 mars 1854 i Oravais. Folkskollärare i Lappfjärd 1878-1919. Död 13 april 1930 i Korsholm. Gift 1901 med Edla Kristina Martola, född 12 dec 1880 i Martois, Korsholm. Död 6 dec 1948 i Borgå. Begravd i Korsholm.
7. Alexander Magnus Gustafsson Nessler. Född 14 april 1862 i Malax.

I februari år 1888 anhöll handlanden Alexander Magnus Nessler om ett lån av allmänna medel för inrättande av ett mejeri på Röj hemman i Övermalax. I en tidningsnotis 17 juli 1888 skriver tidningen Nya Pressen: ”Det av handlande A. Nessler uppförda mejeriet i Övermalax har numera trätt i verksamhet, men har hittills saknat något som ej gärna bör saknas i ett mejeri nämligen – mjölk.” Den 27 november 1889 skriver Vasabladet: ”Handlande Nessler har försålt sitt handelsvarulager till handlande M. Stoor för en summa av 8000 mk. Herr Nessler som därjämte äger ett större mejeri i Malax har för avsikt att resa utrikes på ett år för att lägga sig in i tillverkningen av kondenserad mjölk.”

Barn i andra kullen:

8. Gustaf Adolf Gustafsson Nessler. Född 8 april 1893 i Malax. Död 25 april 1893 i Malax.

Håkan Genberg

[8] Minnesruna i *Wasa Tidning* tisdagen den 18 mars 1884
[9] Hedström, E. *Nykarleby – Min barndoms och min ungdoms stad.* Jakobstad 1958. s.139 ff.
[10] Björklund Matts. *Klockare och organister i Nykarleby församling 1809–1899.* Åbo 1992

Vintervy västerut från klockstapeln i Malax på 1960-talet. En vacker bild att vila ögonen på under januari och samtidigt notera att *Baatasisgårdarna* nere till vänster är borta, där finns nu bröderna Antells gårdar. De andra husen finns kvar. Bilarna har ändrat utseende och hela området kring kyrkan är mycket annorlunda än på 1960-talet. – Foto Evald Holmgren. Malax museiförening; skanning 2010 från Evald Holmgrens bild.

Januari 2011 – *Torsmånad*

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
52						1	2
1	3	4	5	6	7	8	9
2	10	11	12	13	14	15	16
3	17	18	19	20	21	22	23
4/5	24/31	25	26	27	28	29	30

Anteckningar

Köp ert matbröd lokalt!

Calles Bröd & Conditori

Verkstadsvägen 3, Övermalax
Tfn 3470 277, fax 3470 428
e-mail: callesbrod@co.inet.fi

Motor-kälken SNO-TRIC från 1970-talet, använd av Karl Herrgård. Donerad av Siv och Jan-Ole Sandberg 2010. Foto Göran Strömfors

1 Nyårsdagen
6 Trettondagen
18 Böndagen
27 Minnesdagen för förintelsens offer

Utgivare: Malax museiförening rf och Lions Club Malax

Denna ståtliga bondgård stod på kyrkbacken i 100 år. Den byggdes troligen 1860 av Jonas Jonasson Bränn, född 1829, död 1885. Gården revs 1960 då Hjördis och Mathias Antell byggde ny gård. Hjördis är barnbarnsbarn till Jonas Jonasson Bränn. Namnet Bränn ändrades till Mellberg. Hemmanet har gått i arv sedan 1600-talet, då Berthel Ericsson, född 1612, var husbonde på Bränn 1641–1675. – Okänd fotograf. Malax museiförening; skanning 2010 från Hjördis Antells bild.

Februari 2011 – *Göjemånad*

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
5		1	2	3	4	5	6
6	7	8	9	10	11	12	13
7	14	15	16	17	18	19	20
8	21	22	23	24	25	26	27
9	28						

Anteckningar

Malax Blomstercenter
Maalahden Kukkacenter
(06) 365 1386

Utställning med **linbräden,** *flagabrää,* i Tufvasgården. De här är från 1800-talet och har getts som fästmansgåvor. *Flagabräden* från 1700-talet är omålade. Lin har odlats sedan järnåldern.

Foto Göran Strömfors

5 Runebergsdagen
6 Samiska nationaldagen
6 Kyndelsmässodagen
14 Alla hjärtans dag
28 Kalevaladagen, den finländska kulturens dag

Utgivare: Malax museiförening rf och Lions Club Malax

Breidablickelever 1929–1930. Rad 1, nedtill fr.v. : Anna Gullman, Edit Långgård-Köping, Karin Sundholm-Åkerberg, Ingrid Mattlar-Björklund, Astrid Nordström-Grönros, Elna Fagerdahl, Hjördis Sundbäck-Klockars, Elna Engman-Lundfors; **rad 2:** Gerda Levlin-Sundbäck, Linnea Norrman-Stendahl (född 1908, fyllde 102 år 2010), Ester Ahlkvist, lärare, lärare Svedberg, kapellan Aksel Gunnar Rancken, rektor Söderholm, lärare Lång, slöjdlärare Alexander Nyström; **rad 3:** Ester Melin-Vest, Anna Svenn-Hydén, Edit Nylund-Grannas, Berta Vidlöf-Söderlöf, Lydia Smedlund, Ester Hägen, okänd, Elna Kronman (född 1906, fyllde 104 år 2010), Elin Wiik-Mitts, Elna Brännudd-Smulter, Elin Smeds-Röjdahl, Svea Nyberg-Stormlund, okänd, Anna Strömfors-Malm, Helga Lund-Stoor; **rad 4:** Emil Björklund, Erik Bonn, William Norrgård, Verner Korsbäck, Magnus Dahla, Ragnar Uddén, Karl Fant, Helge Grönkvist, Lennart Lindroos, Rudolf Råholm, Lennart Norrman, Lennart Hagstrand; **rad 5:** Viktor Forsberg, Elis Nygren, Emil Berts, Edvin Bonnäs, Gustaf Staaf, Lennart Kull, Paul Sundholm, Leander Fagerdahl, Valter Herrgård. Okända är: Jenny Backman, Södra Vallgrund, Anna Hoffman. Korsnäs. – Foto Ida Malmberg (?). Malax museiförening; skanning 2001 från Rose-Maj Nygrens bild .

Mars 2011 – *Vårmånad*

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
9		1	2	3	4	5	6
10	7	8	9	10	11	12	13
11	14	15	16	17	18	19	20
12	21	22	23	24	25	26	27
13	28	29	30	31			

Anteckningar

PRECIS SOM VÅRT NAMN
VILL VI VARA LOKALA!

LOKAL FÖRSÄKRING

Vasa 320 8400
Övermalax 365 4304
050-557 5390

"Holiday on Ice" ca 1900. Gamla skridskor i Kvarkens båtmuseum, skänkta fr.v. av Sven och Helena Aspegren, Signe Näsman, samt Hugo och Märta Holm (Påfs). Skridskorna i mitten har en skruvanordning.

Foto Göran Strömfors

6 Fastlagssöndagen
8 Fastlagstisdagen
8 Internat. kvinnodagen
19 Minna Canth-dagen, jämställdhetsdagen
21 Vårdagjämningen
27 Marie bebådelsedag
27 Sommartiden börjar
30 Dagen för högtidlighållande av Ålands demilitarisering och neutralisering

Utgivare: Malax museiförening rf och Lions Club Malax

Kråkbackens småskola 1936–1937. Övre raden fr. v.: Vilhelm Lågas, Felix Björkkvist, Per Olof Broo, Jörgen Lövkvist, Nils Dahlström; nedre raden fr. v.: Gladys Söderback, Kristina Ståhlback, Ruth Svenns, Etel Engblom och Lea Lund. Lärarinnan är Ester Broo. Åke Dahlvik och Ingvald Österblad saknas på bilden. – Okänd fotograf. Malax museiförening; skanning 2010 från Ruth Udells bild.

April 2011 – *Gräsmånad*

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
13					1	2	3
14	4	5	6	7	8	9	10
15	11	12	13	14	15	16	17
16	18	19	20	21	22	23	24
17	25	26	27	28	29	30	

Anteckningar

Procons
Smart Profiling

Rullformning av plåt, exenterpresslinjer, svetsavdelning. Ex. på produkter: skjutdörrsystem, kabeldragningsskenor, cykelskärmar, stag, trådbockning. Mera information från vår webbsida: **www.procons.fi** Kontaktuppgifter: Leif Sandqvist

Herrskapsdockorna
Handgjorda dockor, som såldes som souvenirer. Jägaren klädd för jakt, utrustad med bössa, kruthorn och väska. Damen är klädd i hatt och mamelucker. Dockorna har tillhört Astrid Dahl (1898–1983) i Paxal. Hon gav dem till Helga Fredman, som donerade dem till museet.
Foto Maggan Lindholm

En leksaksutställning visas vid Brinkens museum sommaren 2011. ***Välkommen!***

9 Mikael Agricola-dagen, finska språkets dag
17 Palmsöndag
22 Långfredagen
24 Påskdagen
Ålands flaggas dag
25 Annandag påsk
27 Nationella veterandagen

Utgivare: Malax museiförening rf och Lions Club Malax

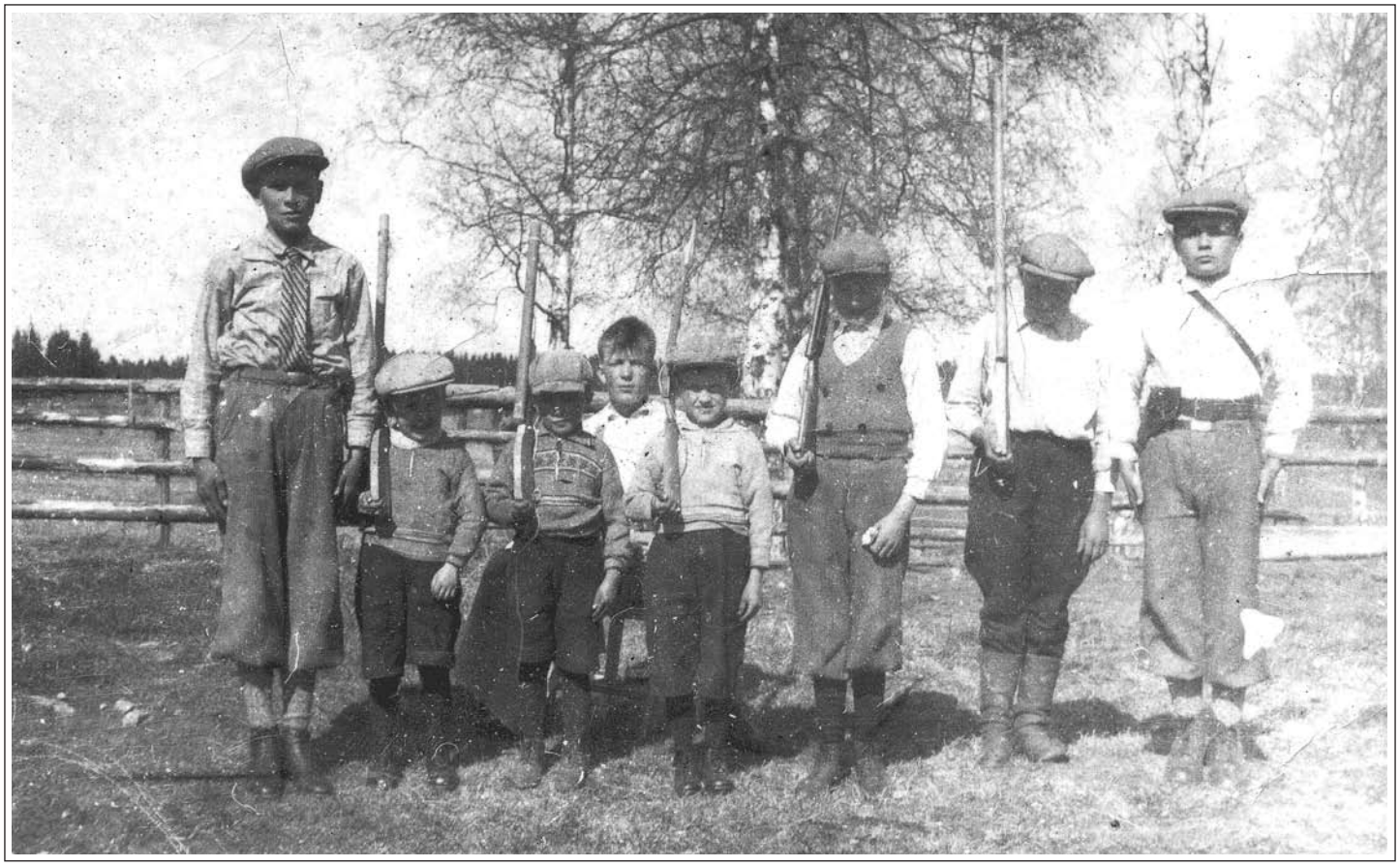

Barnsoldater. Fotot taget i fårhagen hos Bäcklunds i Långåminne i maj 1940. Pojkarna har fått uppleva ett år av krig i landet och övar hur man skall försvara sig. Från vänster: Erik Mattsson, Gabriel Gullman, Sven-Olof Gullfors, Elis Bäcklund, Åke Gullman, Holger Gullman, Sigfrid Björksten och Birger Gullfors med kommendantrem. När övningen var klar kokade pojkarna kråk- och skatägg och festade på dem.
– Foto Evald Bäcklund. Malax museiförening; skanning 2009 från Ingeborg Sjömans bild.

Maj 2011 – *Blomstermånad*

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
17							1
18	2	3	4	5	6	7	8
19	9	10	11	12	13	14	15
20	16	17	18	19	20	21	22
21 / 22	23 / 30	24 / 31	25	26	27	28	29

Anteckningar

MALAX KOMMUN

- värnar om kulturarvet

Gunghästen
Denna vackra och välgjorda häst tillverkade Emil Lind i Långmossa till sina två döttrar, Ethel och Rube på 1930-talet. När de tömde sitt föräldrahem i början av 2000-talet donerade de den till museet.
Foto Maggan Lindholm

Talkoträffarna börjar i maj: vid Brinkens museum måndagar kl 18, vid Kvarkens båtmuseum torsdagar kl 18. Välkommen!

En leksaksutställning visas vid Brinkens museum sommaren 2011. Välkommen!

1 Första maj, valborgsdagen, det finländska arbetets dag
8 Mors dag
9 Europadagen
12 Snellmansdagen, finskhetens dag
15 De stupades dag

Utgivare: Malax museiförening rf och Lions Club Malax

Skriftskolan 1943–1944, konfirmation 28 maj 1944. Första raden från vänster: Hjördis Mellberg, Rut Hagberg, Senny Antell, Else Gullback, Lea Långkvist, Rakel Långkvist, kyrkoherde August Julin, Gunnel Höglund, Else Hemming, Gerda Höglund, Ellen Höglund, Greta Smedback, Ingrid Holmgren. Andra raden: Elin Nyfors, Elsa Jokinen, Ingrid Malmsten, Rut Åminneborg, Vera Österback, Anita Bonn, Adina Björkman, Göta Högdahl, Elli Sommardahl, Britta Nylund, Gunvor Herrgård, Milda Liljekvist, Etel Kull, Rut Köping, Helena Hallvar. Tredje raden: Birgit Damsten, Estrid Orre, Elin Broo, Etel Hallin, Anna Storback, Ruth Svenns, Evy Öhrn, Ines Båtman, Kristina Ståhlback, Lisa Söderlöf, Ingrid Väglund, Elli Storäng, Inga Bjurs. Fjärde raden: Felix Kullberg, Gustav Brokvist, Erik Hellman, Oskar Karlsson, Karl Väglund, Karl Brokvist, Alfons Granberg, Nils Blomster, David Röj, Helge Brännudd, Helge Ny, Felix Björkqvist, Ingvald Österblad, Holger Högdahl, Arne Lammela, Edvin Smulter. Femte raden: Hugo Antell, Gösta Holm, Tor Fahlur, Wilhelm Liljeros, Levi Gullkvist, Alfons Gullholm, Hans Bonn, Karl Hallvar, Nils Malmsten, Evald Sperring, Karl Storfors, Elis Friberg, Verner Forsback, Karl-Erik Stoor, Harald Herrgård, Karl Backsten, Erik Tuomela, Eli Styris, Vilhelm Lågas, Sven Häggvik, Verner Svarvar, Birger Smedman. Längst bak: Helge Östermalm, Lars Julin, Paul Söderman. – Foto Ida Malmberg. Malax museiförening; skanning 2010 från Ruth Udells bild.

Juni 2011 – *Sommarmånad*

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
22			1	2	3	4	5
23	6	7	8	9	10	11	12
24	13	14	15	16	17	18	19
25	20	21	22	23	24	25	26
26	27	28	29	30			

Anteckningar

BREDASTE SORTIMENTET I NEJDEN

Kontor
Eva 020 7691 200

Matkahuolto/Posten
Kassa 020 7691 202

Dagligvaror
Kenneth 020 7691 203
Livs 020 7691 204

Järn och inredning
Nichlas 020 7691 205
Torbjörn 020 7691 206

Byggmaterial
Michael 020 7691 207
Kaj Holm 020 7691 208

Lantbruk
Cay Stén 020 7691 201
Thomas 020 7691 209

K-LANTBRUK stenco

Barn, sol och sommar vid Brinkens museum. Foto Maggan Lindholm

2 Kristi himmelsfärdsdag
4 Dagen för försvarets fanfest
5 Världsmiljödagen
9 Ålands självstyrelsedag
12 Pingstdagen
19 Treenighetssöndagen
21 Sommarsolståndet
25 Midsommardagen, Finlands flaggas dag

Utgivare: Malax museiförening rf och Lions Club Malax

Vy från Åminne, från Boda, i slutet av 1950-talet. Ett Åminne med smal väg ner till båthusen och fiskbryggan, med gärdesgårdar och mycket pappersved och props upplagrat. Virket barkades och lades i grimmor, som drogs till *Fatischyön,* Enskärshamn och Sillgrund och lastades på båtar till England och Tyskland för att användas i pappersbruk och gruvor. Barkningen var på vårarna en välkommen inkomst för många ungdomar, men även detta arbete mekaniserades. På 1950-talet kom bröderna Nylund från Munsala med första barkmaskinen till Åminne. Gården till vänster längs vägen är *Uddmanas,* John Udds hemgård. – Foto Georg Brokvist. Malax museiförenings bild, donerad 2010 av Bertil Stormblad; skanning 2010.

Juli 2011 – *Hömånad*

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
26					1	2	3
27	4	5	6	7	8	9	10
28	11	12	13	14	15	16	17
29	18	19	20	21	22	23	24
30	25	26	27	28	29	30	31

Anteckningar

Välj banken som ger bonus.
365 4191
365 1032
VASA ANDELSBANK

Drottningholm, emigrantfartyg på linjen Göteborg–New York. Målning av marinkonstnär Henrik Wiklund år 2009. Målningen (120x200) ägs av Malax museiförening.
Foto Göran Strömfors

Utställningen *50 fartyg* med målningar av Henrik Wiklund kan ses i Kvarkens båtmuseum sommaren 2011. ***Välkommen!***

6 Eino Leino-dagen, diktens och sommarens dag
23 Rötmånaden börjar
24 Apostladagen
27 Sjusovardagen

Utgivare: Malax museiförening rf och Lions Club Malax

Den här gården fanns till höger om Långtået på norra sidan av ån vid *Stobråo* i Övermalax. De som bodde här då och många generationer bakåt har kallats *Lasskäsch.* Familjen hette Bro, bodde på Bro hemman nr 9. Gården är troligen från sekelskiftet 1700–1800 och revs på 1930-talet. Det finns björkar vid trappan och några är klädda i folkdräkt, familjen firar kanske bröllop. Stenarna vid stranden visar en båthamn. *Lasskäsch* kommer från Lars Grelsson, född ca 1559. Han var husbonde 1592–1635. Namnet är ett belägg på hur gårdsnamn lever i generationer.

– Okänd fotograf. Malax museiförening; skanning 2005 från Ruth Storfors bild.

Augusti 2011 – *Skördemånad*

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
31	1	2	3	4	5	6	7
32	8	9	10	11	12	13	14
33	15	16	17	18	19	20	21
34	22	23	24	25	26	27	28
35	29	30	31				

Anteckningar

Nimetech

CNC svarvning, fräsning, svetsning
CNC sorvaus, jyrsintä, hitsaus

www.nimetech.fi

NIMETECH Oy Ab
Magasinvägen 5
66100 MALAX - MAALAHTI
☎ (06) 365 1910
Fax (06) 365 1912
GSM 050 557 4820
E-mail: niklas@nimetech.fi

NIKLAS SANDQVIST
Företagare - Yrittäjä

Lövkroken och **skäran** fanns i Irene Röjbloms (1897–1987) lider i Lilltelsar. Museiföreningen fick lov av arvingarna att ta tillvara föremål när huset skulle rivas. Med lövkroken skars löv till foder åt djuren och med skäran skars säden. Foto Maggan Lindholm

7 Kristi förklarings dag
23 Rötmånaden slutar

Utgivare: Malax museiförening rf och Lions Club Malax

Familjen Viktor Björkells barn skördar vete 1938. Fr.v. Rakel, Eli, Lea, Ruth, Karl och Elna. Karl stupade i kriget 1944, endast 27 år gammal. Björkells bodde i *Ienda i Pakschagrääände.* Rakel fick genom gifte namnet Udd, Lea Laxell, Elna Väglund och dottern Ruth med flätorna gifte sig med Holger Gullholm som fotograferat bilden. – Foto Holger Gullholm (född 1926; bilden togs av HG vid 12 års ålder). Malax museiförening; Holger Gullholms bildsamling i museiföreningens arkiv, skanning 2010.

September 2011 – *Höstmånad*

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
35				1	2	3	4
36	5	6	7	8	9	10	11
37	12	13	14	15	16	17	18
38	19	20	21	22	23	24	25
39	26	27	28	29	30		

Anteckningar

I september 2010 fick **fäbodfähuset** nytt **halmtak.** Rågen hade skurits för hand och tröskats med slaga. Bengt Långgård sänder upp halmkärvarna, som Gustav Smulter och Nils Sund breder ut på taket. Finns det ritröskad halm nästa gång fähuset behöver nytt tak?

Talko vid Brinkens museum 8.9.2010. Foto Siri Hagback

5 Företagardagen
23 Höstdagjämningen

Utgivare: Malax museiförening rf och Lions Club Malax

***Majlenas Matt,* Mattias Erkus, visar upp ett vackert föl.** Han var född 1879, dog 1955 och gift med Amanda, född Kråknäs. I familjen föddes åtta barn. Hos *Majlenas Mattas* fanns hästar, kor, kalvar, svin och får och under hans tid som bonde sköttes jordbruket med hjälp av hästarna. Framför fähuset ser vi en timrad brunn. Fotografiets f.d. ägare, Ruth Storfors, var dotter till Mattias. – Okänd fotograf. Malax museiförening; skanning 2005 från Ruth Storfors bild..

Oktober 2011 – *Slaktmånad*

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
39						1	2
40	3	4	5	6	7	8	9
41	10	11	12	13	14	15	16
42	17	18	19	20	21	22	23
43 / 44	24 / 31	25	26	27	28	29	30

Anteckningar

Selkåpan, *selakoåpo,* har donerats av Lilian Brolund. Den har tillhört hennes far Algot Björkas. *Selakoåpo* lades på hästryggen och tömmarna placerades i öglorna.

Foto Maggan Lindholm

2 Mikaelidagen
10 Aleksis Kivi-dagen, den finska litteraturens dag
24 FN-dagen Böndagen
30 Sommartiden slutar

Utgivare: Malax museiförening rf och Lions Club Malax

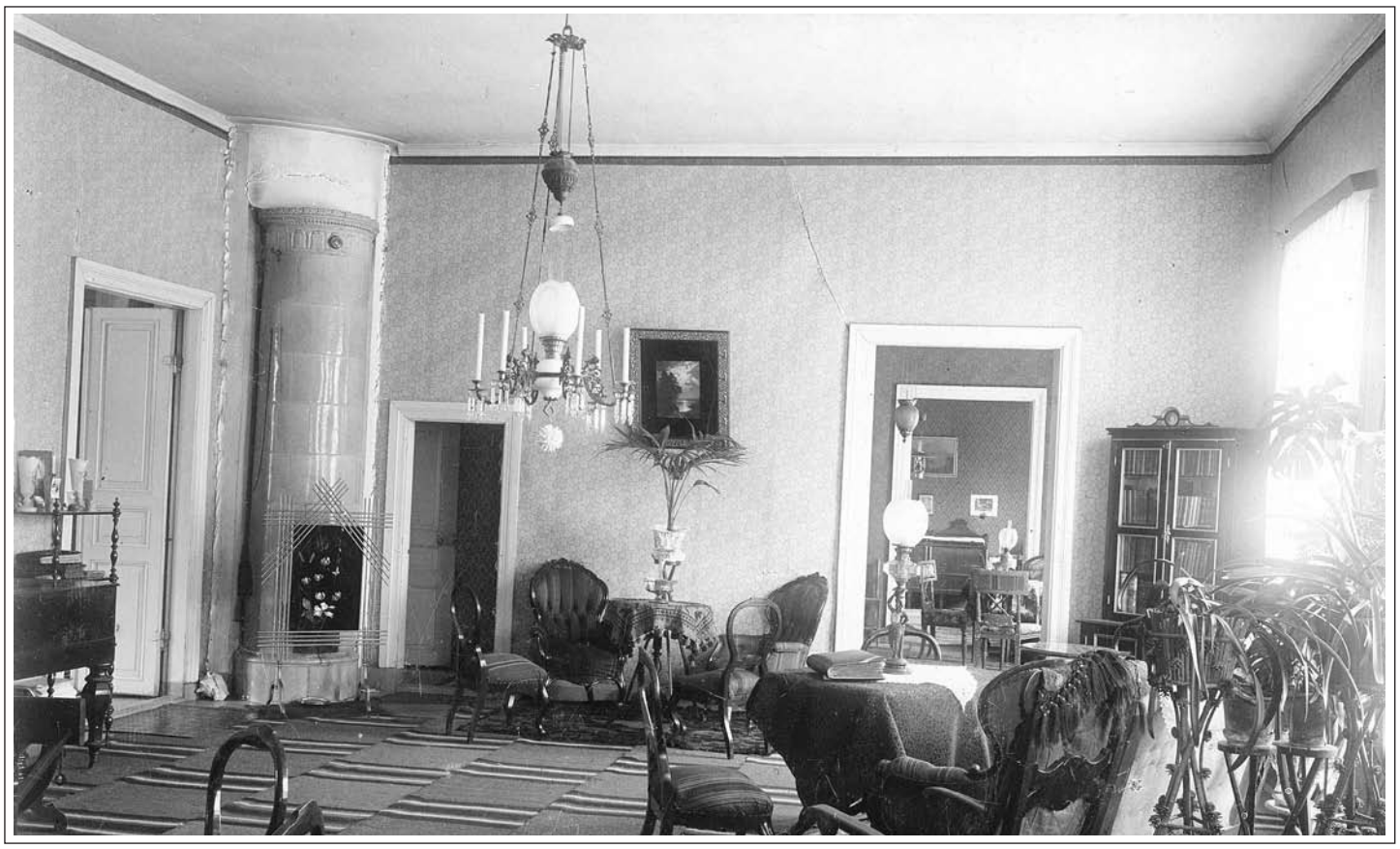

Interiör från Björkas prästgård på 1890-talet. Den 1 maj 1887 tillträdde prosten Frans Viktor Sandelin kyrkoherdeämbetet i Malax. I familjen Sandelin hade fötts 15 barn, så det var en stor familj som flyttade in, många av dem vuxna vid denna tid. Dottern Aina (1875–1958) var en skicklig fotograf och efter henne finns värdefulla bilder från prästgården tagna i slutet av 1800-talet. Här ser vi salen med vackra trasmattor över hela golvet, oljelampor i taket och på borden. Notera brasskärmen framför kakelugnen. Prosten Sandelin avled 1897. – Foto Aina Sandelin. Österbottens museums bildarkiv. Uppgifterna om familjen Sandelin från barnbarnsbarnet Eva Lindholm.

November 2011 – *Vintermånad*

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
44		1	2	3	4	5	6
45	7	8	9	10	11	12	13
46	14	15	16	17	18	19	20
47	21	22	23	24	25	26	27
48	28	29	30				

Anteckningar

Aktia

Ortens äldsta bank

Övermalax – Yttermalax
0102475240 0102475250

Prästgården i Malax ritades av Carl Axel Zetterberg och byggdes under Henrik Reinhold Aspelins tid som kyrkoherde. Den blev färdig 1868, arbetet tog flera år, årtalet 1866 finns inristat på vinden. 1867–1868 var svåra nödår. Prästgården byggdes av gediget timmer, på vinden kan handbilade stadiga stockväggar beundras. Den är nu 142 år gammal och renoveras invändigt hösten 2010.

Foto 22.10.2010: Göran Strömfors

5 Alla helgons dag
6 Svenska dagen, Gustav Adolfsdagen
13 Fars dag Uppbrottets söndag
20 Domsöndagen Barnkonventionens dag
27 Första söndagen i advent

Utgivare: Malax museiförening rf och Lions Club Malax

Klockarbackvägen. En molntyngd och disig vinterdag ca 1930 kommer Helga Nyberg (född 1913, g. Väglund) skidande och möter Alexander Holmgren, som fotograferar henne. Den här tiden hade flickorna ännu inte börjat använda långbyxor. I bakgrunden t.v. invid granarna syns *Viddjis-Sanderas* (Alexander Nyström) uthus, därefter *Jåssas* stora hus och uthus, f.d. John och Valter Kullströms gård. Bakom lilla granen i bildens mitt skymtar *Gatas stugo.* Rian i mitten tillhör *Jåssas,* följande stuga är *Jåssas-Hannas.* Bakom elstolpen finns *Kullis-Kajsas* och *-Hannas* lilla uthus och bakom detta Erik Sjöblads ”amerikanska” gård. T.h ses *Kullis-Kajsas* stora gård med *Kullis-Hannas* lilla stuga intill. Alla hus utom *Jåssas* gård t.v. är borta idag, nya har kommit i stället. – Ända in på 1960-talet fanns stora julgranar resta av Klockarbackborna på tre ställen intill vägen: vid *Toienda, Nöringsvieji* (Norrängsvägen; lilla bildens gran; ca 1960) och vid *Ivaras*. – Foton: stora bilden: Alexander Holmgren. Malax museiförening; skanning 2004 från Krister Holmgrens bildsamling. Julgransbilden: Evald Holmgren. Malax museiförening; skanning 2010 från Evald Holmgrens bild. Husidentifiering 2010: Vilhelm Holmgren (f. 1924).

December 2011 – *Julmånad*

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
48				1	2	3	4
49	5	6	7	8	9	10	11
50	12	13	14	15	16	17	18
51	19	20	21	22	23	24	25
52	26	27	28	29	30	31	

Anteckningar

Kb Sanifast Ky

Bygger nytt, målar och renoverar

Fullständig fastighetsservice, även jour 24 h.

Sami, tel. 0500-324120 www.sanifast.fi

Tvättfat och vattenkanna i porslin. Under 1930–1940-talet var sådana fat och kannor vanliga. De var prydnader på lavoaren och användes av gäster. I dagligt bruk var emaljerade fat, kannor och pottor vanliga. Donerat av Helga Väglund.

Foto Maggan Lindholm

4 Andra söndagen i advent
6 Självständighetsdagen
8 Sibeliusdagen, den finländska musikens dag
11 Tredje söndagen i advent
13 Luciadagen
18 Fjärde söndagen i advent
22 Vintersolståndet
25 Juldagen
26 Annandag jul, Stefanidagen
28 Menlösa barns dag
31 Nyårsafton

Utgivare: Malax museiförening rf och Lions Club Malax

Allmogekultur - Museiträdgård - Textilier - Bruksbåtar från Österbotten - Fisketraditioner - Vandringsleder - Arkeologi - Kulturmiljö

Brinkens museum
Malax

Kvarkens båtmuseum
Åminne

Öppet efter midsommar. Se http://museum.malax.fi/

Järnåldersleden, Storsjön
Fäbodstigen, Molapne

Stigarna, fäbodstugan och fähuset är öppna året om.

MALAX

Besök museiområdena! **MUSEIFÖRENING rf** Välkommen 2011!

Bilderna fr.v.: Museiträdgården vid Brinkens museum, vid grinden till Kvarkens båtmuseum, Fäbodstigen i Molapne. Foto: Maggan Lindholm (1), Göran Strömfors (2–3).

LIBERTY • INTELLIGENCE • LIONS INTERNATIONAL CLUB • OUR • NATIONS • SAFETY

LIONS CLUB MALAX MALAX

ETIK

BETRAKTA Din
dagliga gärning
som ett kall. Sköt det på sätt som skapar tillit och förtroende.
Sträva efter att göra Ditt arbete framgångsrikt. Du må betinga Dig skälig ersättning för Din möda, men icke söka vinna orättmätiga fördelar.
KÖP icke Din framgång på en annans bekostnad. Var lojal mot Dina medmänniskor och ärlig mot Dig själv.
HANDLA alltid osjälviskt. Om tvekan uppstår beträffande riktigheten i Ditt handlingssätt, uppträd så mot Din nästa, som Du önskar att denne skulle uppträda mot Dig.
GÖR vänskap till ett mål, icke till ett medel. Sann vänskap fordrar ingenting för egen del och får aldrig göras beroende av ömsesidiga tjänster.
FULLGÖR Dina medborgerliga plikter. Var lojal mot Ditt land och Ditt samhälle i både ord och gärning.
BISTÅ Dina medmänniskor i deras svårigheter. De sörjande behöver Ditt deltagande, de svaga och nödlidande Ditt stöd.
VAR försiktig med Din kritik och frikostig med Ditt beröm.
Bygg upp i stället för att riva ned.

Bästa Malaxbor!

I vår kommun har Lionsklubben verkat i mer än tre decennier. Genom olika aktiviteter som åtnjutit ett gott stöd bland befolkningen har vi kunnat stöda det som står lionismen nära: arbete med ungdomen och den äldre generationen.

Vårt mål är att också framöver genom gott samarbete kunna hjälpa till med en insats där det behövs.

Under åren 1995–2009 har Lionsklubben årligen utsett *Årets Storjetar.* År 2011 kommer *Årets Storjetar* på nytt att utses.

Tack för att du stöder Malax museiförenings och vår verksamhet genom att köpa Aanacko 2011.

Lions Club Malax

Årets Storjetar: 1995 Leif Sjöström, 1996 Mirjam Wahlmann, 1997 Ralf Norrman, 1998 Siri Hagback, 1999 Britt-Helen Flemming, 2000 Niklas Sandqvist, 2001 Toivo Kultti, 2002 Håkan Malm, 2003 Lorenz Uthardt, 2004 Sven och Lars Hemming, 2005 Folke Forsberg, 2006 Johan Carpelan och Mikael Ljungqvist, 2007 Göran Strömfors, 2008 Karl-Johan Sjöström, 2009 Fredrik Smulter, 2010 ingen utsågs till Storjetar. Är du intresserad av vår verksamhet? Kontakta då vår president Tommy Svevar.